

## ДАР ОД БОГА

Већина хришћана сматра да се човечанство рађа у стању греха, што је последица првобитног греха, који су Адам и Ева починили у Еденском врту, чиме је изворно стање милости изгубљено како за њих, тако и за њихове потомке који се рађају без наде за спасење. Божија милост је одговор на ову, иначе безизлазну ситуацију.

Милост Божија је слободна одлука да пут спасења учини доступним људима. Бог није обавезан да икога спасе. Човек не може бити толико добар да сам заслужи боравак у Рају. Милошћу Бог пружа добробит, без разматрања саслуга.

*Као што извор, који непрестано излива из себе чисте водене струје и обилне потоке, никада не забрањује ономе који жели да се у обиљу наслађива бадава чистом водом, тако и божанска благодат отворена је свима да би се сваки наслађивао колико хоће. (Јефрем Сирин, око 306 -373.год.; био је сиријски ђакон и хришћански теолог из 4.века)*

Милост се разликује од милосрђа - милосрђе се схвата као непримање казне коју је неко заслужио, док је милост примање добробити коју неко није заслужио. Из перспективе неверника, милост изгледа као срећа.

Постоји одређена напетост између идеје да је Божија милост довољна да се искупи сваки грех и идеје да милост не ослобађа човека одговорности да се понаша исправно.

Да бисмо боље разумели, вратимо се у древну контроверзу која је постојала између Пелагија и Августина Хипонског.

Пелагије (354-420/440) је био аскетски монах у 5.веку који је учио да човек има моћ да чини добро и да ради на свом спасењу. Сопственим напорима, могуће је да биће од крви и меса стекне морално савршенство. Порицао је првобитни грех Адама и Еве затамљује потоње генерације. Његова интерпретација учења о

слободној вољи је позната као пелагијанизам. Тако, Адамов грех јесте само *лош пример* поколењима, али његов поступак нема других последица по људску природу, које се доводе у везу са исконским грехом. Пелагијанизам види Исусову улогу као *постављање доброг примера* човечанству, на супрот Адамовог лошег примера човечанству.

Пелагије је порицао да је првобитни грех угасио Божију милост у Адамовим потомцима и да је следствено томе, човечанство способно да чини добро и да се одрекне од греха својом сопственом силом и да постигне сопствено спасење. Сврха вере је да нас учи врлини, којом можемо достижи спасење.

Укратко, човечанство има пуну мож, и пуну одговорност, за сопствено спасење и за грехе. Према томе, човечанство нема потребе за другом милешћу Божијом осим стварања слободне воље.

Према Августину (лат. *Aurelius Augustinus*; Тагаста 13. новембар 354 - Хипон 28. август 430, био је утицајни средњовековни хришћански филозоф и епископ града Хипона), првобитни грех затамљује Божију милост у човечијој дужи. Без обзира колико се ипсравним неко сматрао, његова врлина га никада неће учинити достојним бескрајне светлости Божије. Човек је маса греха (*massa peccati*). Иако може поседовати *слободну вољу* у смислу избора поступака, човек ипак нема праву слободу да избегне грех, јер је грех својствен сваком поступку који направимо. Само Божијим сувереним избором да милост прошири на нас, спасење је могуће.

Расправа Пелагија и светог Августина је значајно утицала на каснија схватања Божије милости у хришћанству. Пелагијанизам је осуђен на Сабору у Картаги 417. на Августином захтев.

Пелагије је у суштини говорио: *Ако Бог нешто захтева од особе, та особа мора - уколико је Бог праведан - имати могућности у себи да то испуни. Другачије, Бог би био неправедан.* Пелагијев коначни закључак је био да пошто Бог захтева савршенство од

људи, онда ми морамо имати могућност да будемо савршени без икакве помоћи од стране божанске милости. Међутим, Августин је писао: *Ми не можемо задовољити Бога уколико нам Он на неки начин не помогне да задовољимо Његове захтеве.*

Спор је био око учења о првобитном греху. Августин је тврдио да Бог доноси своје захтеве људима који су пали, који имају корумпирану природу, којима недостаје способност да створе веру у својим срцима. Пре Адамогов пада, он је имао способност да одговори у вери Богу вез надприродне помоћи милости. Након пада, према Августину, човеку недостаје та способност, тако да је милот апсолутни предуслов за нас да испунимо захтеве.

Учење Августина и цркве кроз векове, говори нам да вера која је потребна да бисмо удовољили Богу није нешто што можемо произвести својим снагама. Уколико желимо спасоносну веру, Бог Свети Дух мора променити распоред нашег срца.

Реформисана теологија говори о *ordo salutis* или *реду спасења*, што је анализа логичног редоследа догађаја који се морају одиграти како би особа била откупљена. Пример, ми говоримо да смо оправдани вером. То значи, логичан предуслов оправдања је вера. Тако да у циљу спасења, вера долази пре оправдања. Вера није плод оправдања; оправдање је плод вере. Међутим шта долази пре вере? У *ordo salutis* догађај који претходи вери је регенерација.

Регенерација је позната и по следећим називима: *препород*, *ново рођење*, *бити рођен поново*. То је операција у којој Свети Дух надрприродно и божански мења располагање нашег срца. Док смо у свом палом стању, Стари завет нам говори, да имамо срца од камена и да континуирано желимо зло (Језекиљ 11,19.20; Постање 6,5). На сличан начин и Нови завет објављује да смо духовно мртви (Ефесцима 2,1). Регенерација се догађа када Свети Дух дође појединцу који је духовно мртав и учини га духовно живим. Резултат је следећи: иако је његово срце као камен (не осећа и не одговара на Божије ствари) оно сада пулсира у одговору на Божије ствари због деловања Духа.

О томе је и Исус говорио када је у разговору рекао Никодиму: *Заиста, заиста, кажем ти, ако се ко не роди водим и Духом, не може ући у царство Божије.* (Јован 3,5). Реч ако указује на оно што ми зовемо *нужан услов*. Исус је Никодиму рекао, *Нешто мора да се догоди људском бићу како би оно могло видети Царство Божије или како би оно ушло у Царство Божије.* Ова потреба о којој Исус разговара са Никодимом, је искуство новог рађања од стране Духа.

Регенерација значи *генерисати поново*. То је нови почетак, нови постанак. Рођени смо у овај свет биолошким путем али смо духовно мртви. Да бисмо постали духовно живи, потребна нам је надприродна интервенција Светога Духа у срцима.

Популарни еванђеоски поглед на ово питање је следећи: да би био поново рођен, мораш имати веру. Стога, вера долази пре регенерације. Импликације ове идеје су следеће: у свом палом стању, док смо још у телу, док смо још мртви у гресима и преступима, ми можемо имати веру која нас чини новима. Међутим, чини се да је ова идеја у супротности са оним што Нови завет учи о регенерацији. Ако смо препуштени сами себима, у нашем духовном мртвилу, никада се не бисмо приклонили нити нагињали према Божијим стварима. Као што је и Исус рекао: *Зато сам вам и рекао да нико не може доћи к мени ако му није дано од Оца* (Јован 6,65). Крајњи разлог зашто неки одговарају вером на еванђеље док други то не чине јесте да су неки (не сви) регенерисани од стране Светога Духа.

Тежак аспект ове доктрине јесте да Бог Свети Дух не регенерише свакога. То је оно што узрокује да се многи саблазне овим учењем. Ако је спасоносна вера дар Светога Духа, и ако Бог захтева тај дар за спасење, зашто га онда не удели свакоме?

То нас води до доктрине о изабрању. Спасоносна вера је повезана са изабрањем. То је суштина доктрине изабрања.

Када Павле објашњава ову доктрину цркви у Риму, он је предвидео исфрустриране одговоре. Написао је: *Шта ћемо, дакле, рећи? Да није то неправда с Божије стране? Далеко од тога* (Римљанима 9,14). Морамо упамтити да је Бог наредио да ће се смилovati коме Он хоће, и да није дужан своју милост пружити подједанто свима (Излазак 33,19; Римљанима 9,15). Највећи акт Божије милости је давање дара вере.

Ефесцима 2 је најважнији текст за ову тему. Павле почиње ово поглавље следећим речима: *Бог је Христом оживео и вас који сте били мртви због својих престопа и грехова, у којима сте некада живели по духу овога света, по владару ваздушних сила, по духу који сада дејствује у синовима непокорности; међу овима смо и ми сви некада живели у својим телесним пожудама чнећи телесне жеље и смерања, па смо као и остали по природи били подложни Божијем гневу* (Ефесцима 2,1-3). Апостол говори да иако хришћани деле заједничку, палу, искварену природу са свима, они су примили ову неизрециву корист да буду оживљени, милошћу Божијом, те су стога преусмерени од ходања у пожуди и жељама ума, ка ономе што је од Духа. Другим речима, верници су откупљени док су још били мртви, док су по природи били деца гнева, као и сви остали.

Затим Павле наставља: *Али Бог, који је богат у милости, због своје велике љубави којом нас је заволео, оживео је Христом и нас који смо били мртви у својим преступима - благодаћу сте спасени - и с њим је васкрсао нас и поставио на небесима у Христу Исусу, да у будућим вековима покаже превелико богатство своје благодати - својом добротој према нама у Христу Исусу* (4-7). Затим долази ово: *Јер сте посредствеом вере благодаћу спасени, и то није од вас - Божији је дар* (8).

Цео домен теолошких контроверзи фокусира се на Павлове речи: *и то није од вас*. Шта је то што није од нас? Да ли је то милост која није од нас? Или је то можда вера?

Многи верници би одговорили: *Признајем да не могу имати веру без милости, а очигледно је да милост није нешто што долази*

од мене; долази од Бога. Стога треба имати помоћ од милости, и разлог зашто неки људи јесу а неки нису спасени је тај да неки кажу 'да' а неки кажу 'не' на понуду милости. Стога, неко може тумачити овај стих и рећи да он значи да смо спасени јер верујемо понуди милости, а та понуда није дошла од нас самих, већ до Бога.

Међутим, шта значи *није од нас*? Да ли је то милост или вера?

Према свим правилима граматике грчког језика, постоји само један могући одговор на то питање. У граматичкој структури овог текста, претходница речи *то*, *ово*, је реч *вера*. Апостол говори да смо спасени милошћу кроз веру, а да та вера кроз коју се спасавамо не долази од нас самих, већ је она дар од Бога.

Када размишљамо о богатству божанске милости којом смо откупљени и када размишљамо да чак и вера кроз коју се спасавамо не долази од нас самих, од нашег тела и воље, већ као директна надприродна интервенција у нашим животима, то сазнање нас треба одвести на колена у знак захвалности.

Сви имао исту причу када је у питању ово искуство. Знамо да нисмо пригрлили Христа својим телесним напорима. Знамо да је била потребна интервенција Бога Светога Духа да нас промени од оних који се противе Божијим стварима до оних које грле Божије ствари. Он нас је учинио живима и дао нам је дар вере којом верујемо Христу.

Јован Весли је сведочио да се његово искуство обраћења догодило након што је већ био заређени свештеник. Био је на једном састанку, и слушајући проповед на темељу Римљанима посланице, док је чуо речи Писма - речи које је толико пута чуо у прошлости - осетио је одједном да му се срце *чудно загрева*. Тај догађај приписује свом обраћењу Христу.

Слично, Августин, док је живео живот необуздане разврати, чуо је како деца у башти играју игру у којој су понављали: *Tolle lege, tolle lege*, или *подигни и читај*. Погледао је и видео текст Римљанима

посланице. Када је отворио, поглед му је пао на текст Римљанима 13,13.14: *Живимо пристојно - као по дану, не у пировањима и пијанкама, не у блуду и раскалашности, не у свађи и зависти; негу узмите на себе Господа Исуса Христа, и не старајте се за тело - како ћете задовољити пожуде.* Одједном је Реч Божија пробила његово срце, и он је одговорио еванђељу.

У овим искуствима обраћења, без обзира на различитости, свима је заједничка једна ствар - улога Речи Божије. Милиони верника могу сведочити како је Свети Дух радио у њиховим животима кроз оштру, продирућу силу Речи. Писма су апсолутно кључна у процесу којим Дух даје - и јача - веру хришћана.

Погледали смо Ефесцима 2 где Павле показује да је вера дар од Бога. У првом поглављу посланице, Павле непогрешиво повезује божанско изабрање и наше посвојење од стране Бога. *Нека је благословен Бог и Отац Господа нашега Исуса Христа, који нас је у Христу благословио сваким духовним благословом на небесима, јер нас је у њему изабрао пре стварања света - да будемо свети и непорочни пред њим, одредивши нас унапред у љубави, благодатошћу своје воље, да нас Христовим посредством усини, да хвалимо славу његове благодати, којом нас је обдарио у вољеном Сину (Ефесцима 1,3-6).*

Изабрање је суверено предодређено дело Божије, највиши израз његове милости и благодати. То је чин где, од вечности, Бог одређује да би неки људи, у Христу, били Његова израда, направљени да буду једнаки Христовом лику, на Његову славу, према одлуци Његове суверене воље, и у складу са Његовим планом да их учини прихватљивима пред Њим. На крају, без вере нисмо прихватљиви Богу, али нас Бог чини прихватљивима Њему кроз дар вере, што је довело до нашег оправдања. У овом одломку Павле говори о слави Божије милости у којој се испуњавају ови захтеви.

У стиху 13 овог поглавља, Павле прави следећи коментар: *У њему сте и ви, пошто сте чули истиниту реч, еванђеље свога спасења, и поверовали, запечаћени обећаним Светим Духом.*

Ми смо наново рођени, чули смо Реч Божију, поверовали смо, оправдани смо, посвојени смо и запечаћени Светим Духом. Све ове ствари су делови редоследа Божијег дела откупљења нас људи.

Оно што посебно желим нагласити у Ефесцима 1,13 јесте веза која постоји између веровања Христу и слушања Речи Божије. Ово подсећа на библијску изјаву: *Вера, дакле, потиче од проповеди, а проповед бива Христовом речју.* (Римљанима 10,17)

Већ смо видели да вера долази регенерацијом, делом Светога Духа у души. Али обични начин на који Бог Свети Дух делује на духовно мртве људе и даје им дар вере је кроз проповедање Речи. У Новом завету постоји разлика између Речи и Духа, али никада раздвајање - Дух ради са Речју и кроз Реч, никада против Речи. Бог снажно учествује у проповедању Његове Речи са делом Светога Духа. Дух не надахнуо Реч када је изворно писана. Данас, Он је употребљава да би нас просветлио, и Он је примењује у нашим душама и срцима.

Вера је дар од Бога, унешена Светим Духом, а уобичајени начин којим се даје је кроз Реч. Исус је рекао да ће Он послати Светога Духа да нас увери у истину, праведност и грех (Јован 16,7-11), и Он то чини кроз Своју Реч.

Павлово повезивање спасоносне вере и Божијег вечног плана изабрања узрокује велику забуну за многе људе. Неко би могао приговорити: *Зашто да слушам проповед и одлазим у цркву? Ако сам изабран, ја сам спасен; ако нисам, нисам, и ништа не могу учинити.* Одговор на такву примедбу би гласио: *У овом животу, можеш знати да си изабран. Свој позив и изабрање можеш учврстити, као што то Павле говори, али ти не можеш знати са сигурношћу да ниси изабран, јер свака особа која је изабрана и која је дошла до спасоносне вере, имала је перио у свом животу када није била у вери.* Сетимо се Веслијевог и Августиновог примера. Своја изабрања нису схватили до тек након читања Речи. Особа не мора дожи до спасоносне вере све до самрти. Постоји много случајева где су људи на самрти били обраћени.



Стога, иако је особа ван вере током читавог свог живота, то не доказује да није убројана међу изабране.

Али приговор се наставља: *Пошто ја не могу произвести веру сам од себе, зашто да се трудим? Зашто да одлазим у цркву?* Одговор на ову примедбу би гласио: *То је разлог зашто би требао ићи у цркву.* Јонатан Едвардс на питање: *Шта могу да урадим ако еј све до Бога?*, одговара: *Можеш потражити.*

Важно је напоменути да Едвардс није говорио о аутентичној потрази, о напорима оних који су у љубави са Христом да стекну већа сазнања. Едвардс би својим људима рекао: *не знате да ли сте изабрани или не. Знате да уколико немате вере, идете у пакао. Знате да је за вашу предност да пронађете да ли имате икакав капацитет за веру, и знате да уобичајени начин на који Бог доводи људе до спасоносне вере јесте кроз проповедање еванђеља. Стога, чак и када немате љубави према Богу, а само имате свој интерес у срцу, најмудрија ствар јесте да себе ставите на пут милости; то јест, ставите себе где се средства милости обично концентрипу, а то значи присуствовати проповедању Речи Божије. То је ваша предност да то чините чак иако налазите да вам је досадно, одвратно и неукусно. Можда че Бог, у својој милости, пробости ваше срце док служате Реч Божију.*

Верујем да је ово мудар савет. Читаоче, ако ниси верник, молим те немој закључити да не постоји ништа што би учинио јер можда ниси међу изабранима. Постоји нешто што можеш учинити по питању твог стања управо сада. Можеш отићи и бити тамо где се објављује Реч Божија, иако су твоји мотиви сасвим себични. Учини то. Ако имаш малу мудрости, трчаћеш до таквог места.

Реформисана теологија никада не говори о расту оправдања, јер оправдање почива на праведности Христовој, и стога нема ништа што бисмо ми или било ко други, могли учинити да повећамо то оправдање и његове заслуге. Ништа му не можемо додати, ништа му не можемо одузети. Међутим, Библија говори о расу вере. Уствари, она расте и она се смањује (иако никада не може

бити уништена). Наша вера у бога пролази кроз периоде који су изузетно тешки када вапимо: *Верујем, помози моме неверју* (Марко 9,24), али и кроз периоде који су изузетно лаки. Кроз различите ситуације, вера са којом се држимо Христа може бити слабија а може бити и јача. Вера којом смо спасени може бити мала као зрно горушично; та вера, ма колико мала у свом зачетку, може расти и постати изузетно снажна, тако да и ми постанемо изузетно продуктивни хришћани.

Не само да почетак те спасоносне вере зависи од надприродне Божије милости, већ и јачање те вере почива на Божијој посвећујућој милости. Оно што ми називамо *средства милости*, или *алатима* којима се милост примењује код нас, је од изузетне важности. Која су то средства?

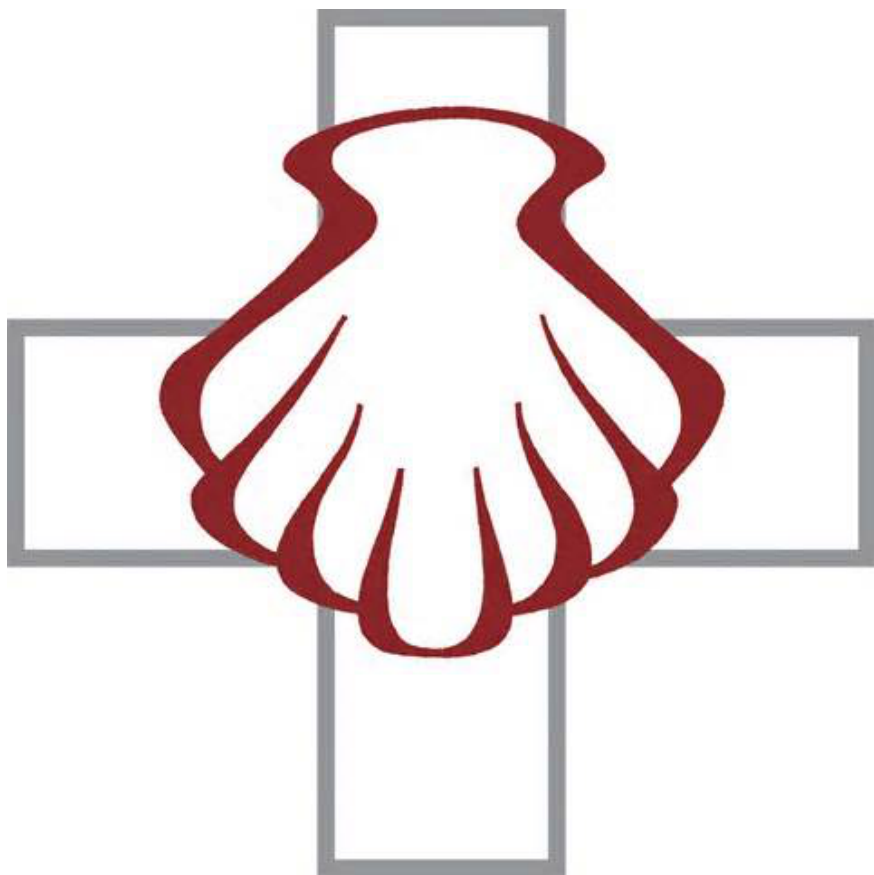
Једно средство смо већ размотрили - служба Речи. Шта више себе излажеш Речи Божијој, већа ће твоја вера бити. Такође, што више занемарујемо Реч Божију, отвараш себе за разне погубне идеје из секуларног света, а које могу ослабити жар вере. Тада се трабаш вратити Речи Божијој. То је један од разлога зашто морамо бити у цркви сваке недеље и зашто не смемо занемаривати наше састанке (Јеврејима 10,24.25).

Бог је изабрао проповедање као Његово средство да приведи људе вери и одржи их у њиховој вери. Он је обећао да се Његова реч неће вратити без резултата (Исаија 55,11). Иако многи хришћани не могу да се сете три проповеди које су чули у току свог живота, без обзира на то, сваки пут када чују Реч Божију - чак и када им мисли лутају - Реч Божија чини утицај на њих. То је средство милости.

Молитва је једна од најважнијих средстава милости које имамо у јачању вере. Молитва није за Божију корист. Не молимо се ми да бисмо Му дали информације које Он нема. Не молимо се ни да бисмо дали Богу савет како да управља универзумом. Молитва је за нашу корист. То је Богом дати начин за нас да проведемо време са Њим, да Га хвалимо, да Му захваљујемо, и да своје захтеве искажемо. Када устанемо са својих колена, гледамо

Божије провиђење како ради у нашим животима. Укратко, видимо да Бог одговара на молитве. Шта то чини нашој вери? Јача је. Управо је то разлог зашто је молитва веома важно средство милости.

Служба Речи је од виталне важности за веру. Избор је на теби: можеш слушати критичаре Светога писма или можеш сам приступити њему и слушати шта оно има да ти каже. Свети Дух никада није дао обећање да ће деловати преко критичара. Он служи твојој души кроз читање и проучавање Његове Свете речи. Када се мучиш са својом вером, када се суочаваш са мраком душе, када ниси сигуран где стојиш спрам Божијих ствари, приступи Писму. Јер кроз те свете странице говориће ти Свети Дух, служиће твојој души, и јачати твоју веру коју ти је Он на првом месту и дао.



[www.anglican.rs](http://www.anglican.rs)